

SKOLERADIO I GRØNLAND

Af skoledirektør *M. Gam*

Med rette er det ved indsendelsen af ansøgningen om den store bevilling på ca. fem millioner kroner til Grønlands nye radiofoni bemærket, at dette hypermoderne anlæg vil kunne få den største betydning for oplysningsarbejdet i Grønland, ikke alene på det almindelige oplysningsområde, men også inden for skolen.

I skolen tvivler vi ikke herom. Men vi mener på den anden side, at en grønlandsk skoleradio ikke må blive en kopi af den danske, hvor fortrinlig denne på sin vis så end er.

I Danmark er skoleradioen et supplement til skolernes undervisning, og man kan tappe af den, som det nu passer skolen bedst. En stab af øvede og veluddannede lærere er spredt ud over det ganske land, en homogen lærerstand, der både har den fornødne viden og det rette greb på undervisningen.

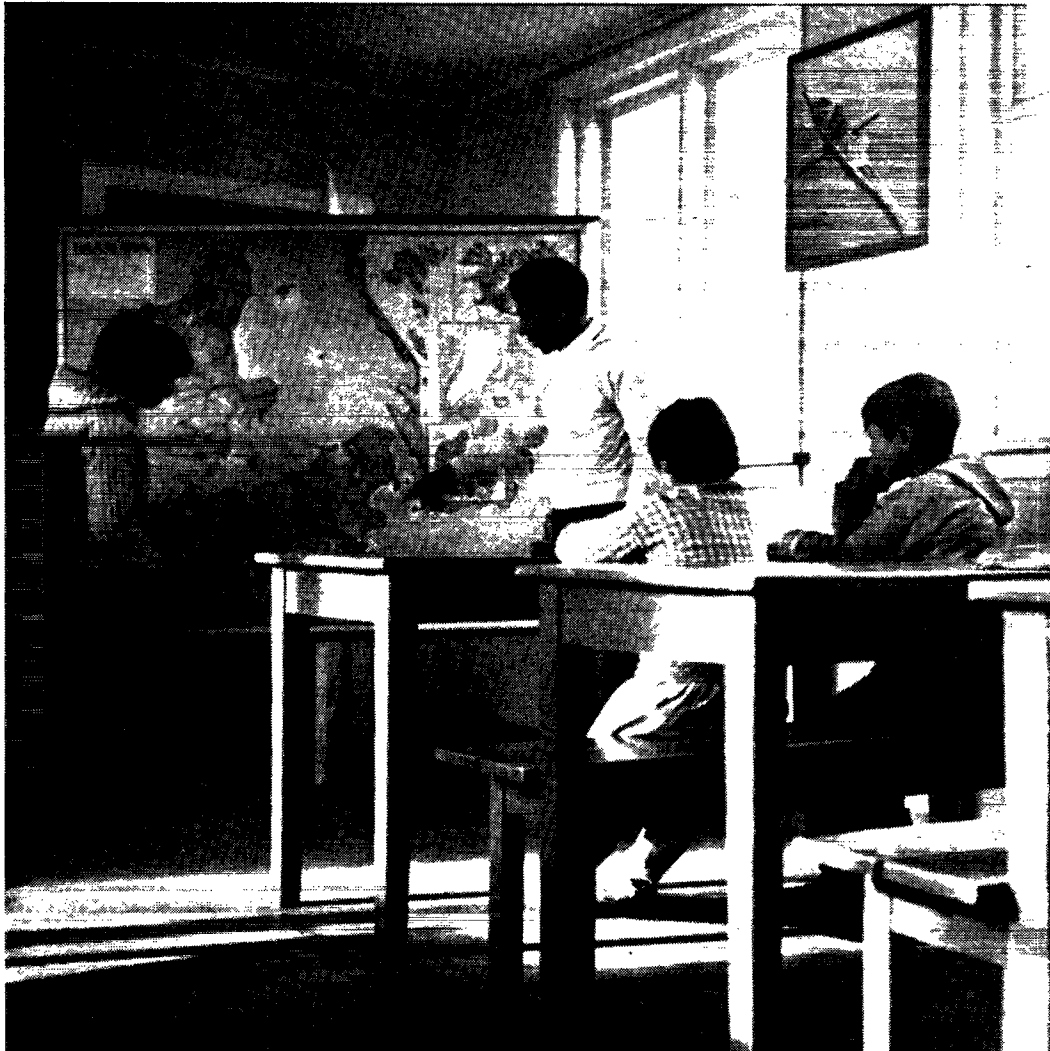
Anderledes i Grønland - endnu! En broget lærerstand med uensartet uddannelse, ofte endda mangelfuld, ja, endog til tider helt manglende en uddannelse!

Sådanne forhold må der kunne hjælpes på gennem skoleradioen. Men det må blive på en mere direkte måde end i Danmark. Man må ved mikrofonens hjælp træde lige ind i skolestuerne rundt om i det vidtstrakte land. Det må blive en undervisning og belæring ikke alene af børnene, men også af lærerne - i hvert fald af dem med en mindre uddannelse. Mange år „derude“ kan også have slidt forgyldningen af en katekets pædagogiske overtræk. Det er ganske selvfølgelig. Der har heller ikke været de muligheder for oppudsning gennem kursus og møder som i lande med lettere kommunikationsmuligheder, og ikke engang gennem bøger og tidsskrifter har en vej været åben for fornyelse, da alt for mange ikke sprogligt er i stand til at forny sig ad denne vej.

Nu kommer vejen for fornyelse: skoleradioen!

Vi har allerede en tid overvejet, hvordan det lader sig gøre at udnytte dette fortræffelige meddelelsesmiddel, som radioen er, på bedste måde til skolens gavn. Man kunne tænke sig følgende afprøvet:

For lærere med fuld uddannelse - og dermed for de børn, disse underviser, særlig i de største skoler - må udsendelserne vel nok tilrettelægges så nogenlunde

For de mange skoler på udstederne vil skoleradioen komme til at betyde en fornyelse for både lærere og elever. Her er et billede fra en geografitime i Kangatsiak.

Foto: Jette Bang

som i Danmark, som et supplement til skolens arbejde, der altså i dette tilfælde ikke skulle dirigeres gennem skoleradioen, men udfyldes og gøres mere afvekslende. Det bliver udsendelser i en klasse for sig. Det samme bliver tilfældet for visse udsendelser, specielt tilrettelagte for ungdomsskolerne.

Men når formålet bliver at vejlede læreren, give ham impulser, ja, sætte ham på skolebænken, i de mindre skoler og på de yderliggende pladser, da antager skoleradioen en anden form. Da dirigeres fra den de klasser, den time, til hvilken der udsendes. Da er både børnene og læreren „i skole“.

Man kunne formodentlig gå så direkte til værks, at man ved indledende bemærkninger beder lærerne gøre klar til modtagelsen. Tavlen er ren, arbejdsmapper fremme, billeder og kort hentet frem. En geografitime ville da kunne forme sig sådan, at læreren i radioen aktiviserede lærere og elever gennem et vekslende spil på de forskellige „instrumenter“: tavle, papir, kort og billeder, således at timen resulterede i et nedfældet resultat på tavlen og i arbejdshefterne.

Lad os gå så vidt som at mene, at selv et fag som regning kan der undervises i gennem skoleradioen!

Tavlen, og hvad dertil hører, er klar. Børnene har regneheftet fremme. Radio-læreren gennemgår f. eks. decimalbrøk. Læreren i skolen får dikteret det, han skal skrive på tavlen, børnene, hvad de skal skrive i hefterne. En del forklarende tale og eksempler udfylder timen, og når denne - vel det halve af en ordinær time - er forbi, får lærerne besked på at lade alt stå på tavlen, samt at resten af skoletimen skal anvendes til gennemgang af det stof, der står på tavlen. Derved vil læreren, der formodes at have fået stoffet opfrisket ved første gennemgang, få lejlighed til at demonstrere sin nyerhvervede viden - eller nyopfriskede - for børnene og vil derved ikke så let løbe nogen risiko for at „tabe ansigt“ over for disse.

Almindelige regneproblemer som „at låne“, „at dividere“, brøk og decimalbrøk m. m., endog jævne opgaver kan oppudsas på den måde. Det er nemlig utroligt, hvad der kan glemmes igennem årene, når ingen opfriskning finder sted. Det visner bort, hvad der er lært for længe siden, når man sidder alene derude i en menneskealder. Flere gamle kateketer har man truffet, der havde glemt f. eks. at dividere. Måske for mange utroligt, men ikke desto mindre sandt! Hvilken vækker og fornyer kan skoleradioen ikke blive for dem!

Faget dansk vil få en fremtrædende plads på skoleradio-skemaet. En særdeles betydelig hjælp må kunne ydes de grønlandske lærere, som ikke helt behersker dansk - både udtalemæssigt og på anden måde.

I grønlandsk vil støtten gennem radioen ikke blive mindre. Umiddelbart ville udenforstående nok mene, at det fag magter grønlandske lærere da! - Ikke tilstrækkeligt. Grønlandsk er så svært et sprog, også for grønlændere, at selv lærere i almindelighed ikke til fulde behersker det undervisningsmæssigt.

Og så er der alt det fortællende stof i andre fag, det udfyldende, supplerende, oplivende, belærende stof. Hvor levende vil ikke dette kunne blive gennem radioen med tekniske hjælpemidler, som den enkelte skole ikke kan have.

Sangen vil også kunne blive frisket op i skoleradioen.

Det må ikke overses, hvilke værdifulde udsendelser der kan tilrettelægges for de unge i aftenskolerne. Der er netop i disse år en opblomstring på dette felt. Hundreder af unge søger ad den vej ny viden.

Skoleradioen vil utvivlsomt kunne skabe et fællesskab mellem skolebørn over hele Grønland. Børnene på udstederne vil i en række fag få samme undervisning som børnene i byerne. Billedet viser et kig ud over udstedet Igaliko.

Foto: C. A. Jørgensen

Desuden er der ved at vokse en særlig form for aftenskole frem: tekniske skoler og handelsskoler. Det er hensigten stærkt at udvide denne undervisning i de kommende år. Der skal gennemføres en lærlingeuddannelse som i det øvrige Danmark. Adskilligt fællesstof vil kunne udsendes til sådanne teknisk prægede skoler, især da om samfundsspørgsmål, og det kan være almindelig samfundslære, eller det kan dreje sig om erhvervsvejledning. En uddybelse af spørgsmålene vil altid med fordel kunne udsendes i skoleradioen.

Der er allerede lagt en plan for skoleradioen det første år. Om denne plan kan holde, er en anden sag. Der skal nok vise sig uholdbare enkeltheder i den. Man kan ikke på forhånd være sikker på, man har ramt plet hver gang. Men det må i hvert fald være rigtigt at stile mod en „original“ skoleradio i Grønland, en skoleradio, der går sine egne veje og gør sine egne erfaringer. De erfaringer, vi kan hente i den fortræffelige danske skoleradio, skal vi derfor ikke anvende uden videre, men gemme den, til vi får brug for dem. Vi må ikke lade os klemme ind i en allerede afprøvet form, før vi selv har søgt at finde en form, der passer os

bedre og navnlig passer bedre til de særlige forhold, vi har at regne med. Vi må danne den rigtige ramme og deri sætte det indhold, der svarer til kravene og behovet heroppe.

Det er ikke noget ringe mål. Indrømmet! Men selv om det så ikke skulle kunne holde, så viser det dog og understreger, at vi må sætte målet højt, og det viser tillige, *hvor* original den grønlandske skoleradio bør søges igangsat og udviklet.

Vi må fremfor alt ikke tage skyklapper på straks! Og vi må ikke blive blot og bar efterlignere, men vise vort eget ansigt.

Vi har en mulighed for at finde frem til en form for skoleradio, der vel kunne blive enestående i sin opbygning og i sin virkning.

Men for at skoleradioen skal kunne blive et virkelig værdifuldt led i undervisningen og oplysningen heroppe, må *den anden ende* også være i orden: modtagelsen i skolerne.

Der skal for det første modtagerapparater til, og det alene vil blive en ret betydelig post, når alle skoler skal forsynes. Der er godt 110 skoler, og en modtager koster ca. 500 kr., så den udgift er let regnet ud. De 100 apparater skal gå ved batteristrøm, og den er meget dyr.

For det andet er vi med dette problem kommet et andet nærmere: misbrug af apparaterne. Det bliver ikke ligetil at søge overholdt, at man i skolerne kun hører det, der er udsendt for en bestemt skoleform eller klasse. Det er ikke alene det, at de almindelige timer i skolen kan forstyrres, hvis man ikke lukker for kassen, når udsendelsen ikke kommer ens klasse ved. Der vil også derved bruges batteristrøm, som måske så ikke er der, når ens egen udsendelse kommer. Man må jo sikkert regne med, at nogle vil mene, at alt, hvad der kommer ud af radioen, må da være fint stof, som man endelig ikke må lade børnene gå glip af - eller måske snarere som man ikke selv kan lade være med at høre! Der skal nok blive fortalt historier om, hvad der kan hændes i den retning.

Man mindes denne historie, der oplevedes for godt 30 år siden: En læser fik sendende en globus (nye tider, nyt materiel), og da præsten senere kom på besøg, var globussen taget vel i brug: hos læseren blev der serveret suaussat i den nordlige halvdel af verden, mens et sideblik hen under briksen afslørede, at der stod, hensigtsmæssigt anbragt til nattens krav, den sydlige halvkugle!

Sådanne naturlige anvendelser kan et radioapparat vel næppe komme ud for!

Men naturligvis - lige meget, hvor megen opfindsomhed, der vil vise sig, så skal vi have apparaterne ud i alle skoler, og da ikke mindst ud til de fjernest beliggende. For det er en vældig chance, der dermed gives os for at få en bedre undervisning ind i den mindste og fjerneste skole i det udstrakte land.